

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

z dnia 10 stycznia 1991 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu i magazynowaniu środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych i sztucznych w rolnictwie.

Na podstawie art. 208 § 3 Kodeksu pracy zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie reguluje sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy pracach związanych ze stosowaniem i magazynowaniem środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych i sztucznych — zwanych dalej „środkami chemicznymi”.

§ 2. Przy pracach związanych ze stosowaniem środków chemicznych mogą być zatrudnione osoby posiadające odpowiednie przeszkolenie i po badaniach lekarskich potwierdzających brak przeciwwskazań do wykonywania tego rodzaju prac oraz zaopatrzone w środki ochrony indywidualnej i odzież roboczą w zależności od wykonywanej pracy i stosowanego środka chemicznego.

§ 3. Zakład pracy obowiązany jest zapewnić pracownikom zatrudnionym przy stosowaniu środków chemicznych:

- 1) stanowiskową instrukcję bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 2) pomieszczenia higienicznosanitarne oraz szatnie,
- 3) środki myjące i ręczniki,
- 4) apteczkę zawierającą niezbędne wyposażenie do udzielenia pierwszej pomocy w wypadku zatrucia środkami ochrony roślin wraz z instrukcją dotyczącą sposobu udzielania takiej pomocy,
- 5) minimum 25 litrów wody na osobę dziennie, odpowiadającej warunkom wody do picia i na potrzeby gospodarcze, jeżeli praca wykonywana jest poza terenem zakładu pracy,
- 6) myjnię sprzętu agrotechnicznego z oczyszczalnią ścieków lub osadnikiem do ich neutralizacji.

§ 4. 1. Do pracy związanej ze stosowaniem środków ochrony roślin należy przystąpić po uprzednim spożyciu posiłku. W dniu poprzedzającym pracę, w dniu jej wykonywania i dniu następnym po jej zakończeniu nie należy spożywać napojów alkoholowych.

2. Spożywanie posiłków i napojów oraz palenie tytoniu przez pracowników stosujących środki ochrony roślin dopuszczalne jest wyłącznie w czasie przerw w pracy po uprzednim zdjęciu wierzchnich środków ochrony indywidualnej oraz umyciu rąk, twarzy i przepłukaniu jamy ustnej wodą spełniającą warunki określone w § 3 pkt 5.

3. Miejsce na posiłek powinno być oddalone co najmniej o 50 metrów od terenu stosowania środków ochrony roślin i znajdować się od strony nawietrznej.

§ 5. 1. Środki ochrony roślin powinny być stosowane zgodnie z instrukcją załączoną do tych środków.

2. Podczas stosowania przez okres kolejnych kilku dni środków ochrony roślin zaliczanych do truczyn należy codziennie zmieniać bieliznę osobistą i ręczniki.

3. Pracownicy zatrudnieni przy stosowaniu środków chemicznych poza siedzibą zakładu pracy powinni posiadać podręczną apteczkę zawierającą zestaw środków do udzielenia pierwszej pomocy wraz z instrukcją określającą posługiwanie się tymi środkami.

4. Po zakończeniu pracy związanej ze stosowaniem środków ochrony roślin należy całe ciało umyć w ciepłej wodzie z mydłem i kilkakrotnie przepłukać jamę ustną wodą spełniającą warunki określone w § 3 pkt 5.

§ 6. Zabrania się:

- 1) jednoosobowego stosowania środków ochrony roślin zaliczanych do truczyn,
- 2) zatrudniania kobiet i młodocianych przy stosowaniu środków chemicznych zgodnie z odrębnymi przepisami,
- 3) prania bielizny i odzieży zanieczyszczonej środkami chemicznymi przez pracowników we własnym zakresie.

§ 7. 1. Prace związane ze stosowaniem środków ochrony roślin należy wykonywać sprzętem sprawnym technicznie przy prędkości wiatru nie przekraczającej 3 m/sek i w taki sposób, ażeby ruch powietrza nie znosił stosowanych środków na pracowników.

2. W pomieszczeniach zamkniętych przeznaczonych do produkcji roślinnej, w których zastosowano środki ochrony roślin, należy na drzwiach wejściowych umieścić informację o zastosowanym środku, stopniu toksyczności i czasie trwania prewencji dla ludzi, jak również o zakazie wstępu osobom postronnym i nie posiadającym odpowiednich środków ochrony indywidualnej.

3. Przy drzwiach wejściowych do pomieszczeń, o których mowa w ust. 2, o powierzchni powyżej 1000 m², w tym pieczarkarni o powierzchni powyżej 500 m², należy umieścić szafki wyposażone w dwa awaryjne komplety niezbędnych środków ochrony indywidualnej.

4. Po zakończonej pracy nie wykorzystane środki ochrony roślin oraz opakowania po zużytych środkach powinny być niezwłocznie zwrócone do magazynu.

§ 8. 1. Zaprawianie nasion środkami ochrony roślin należy wykonywać wyłącznie do tego celu przeznaczonych zaprawiarkach.

2. Zaprawiarki powinny być eksploatowane w pomieszczeniach wyposażonych w mechaniczną wentylację zapewniającą 10-krotną wymianę powietrza w ciągu jednej godziny.

3. Zaprawione nasiona przed ich wysiewem powinny być przechowywane w oddzielnym pomieszczeniu w workach zaopatrzonych w etykietę z napisem „zaprawione nasiona siewne”, na której powinna być podana nazwa środka chemicznego użytego do zaprawiania i data wykonania zabiegu.

4. W pomieszczeniach, w których przeprowadza się zaprawianie nasion lub przechowuje się nasiona po wykonanym zabiegu, nie wolno wykonywać innych prac.

§ 9. 1. W przypadku wystąpienia objawów wskazujących na możliwość zatrucia środkami chemicznymi podczas ich stosowania, należy niezwłocznie poinformować o tym przełożonego lub kierownika zakładu pracy, który obowiązany jest powiadomić najbliższą placówkę lecznictwa ambulatoryjnego lub najbliższy szpital.

2. Lekarz badający pracownika z objawami zatrucia środkami chemicznymi powinien być szczegółowo poinformowany przez osoby wymienione w ust. 1 o nazwie i składzie środka, który mógł być przyczyną zatrucia, jak również o okolicznościach i czasie ewentualnego zatrucia oraz dacie pierwszych objawów.

§ 10. 1. Pracownicy zatrudnieni przy pracach związanych ze stosowaniem nawozów mineralnych lub sztucznych w formie pylistej bądź płynnej powinni być wyposażeni w niezbędne środki ochrony indywidualnej, które nie mogą być wykorzystywane do prac związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin.

2. Przed rozpoczęciem prac związanych ze stosowaniem nawozów w formie pylistej ręce i twarz należy nasmarować kremem, a po zakończeniu pracy niezwłocznie umyć się w ciepłej wodzie z mydłem.

3. Zabrania się stosowania wapna palonego i innych nawozów pylistych w czasie deszczu lub gdy prędkość wiatru przekracza 3 m/sek.

§ 11. 1. Poza terenem zakładu pracy mogą być wykonywane tylko doraźne naprawy sprzętu używanego do stosowania środków chemicznych, po uprzednim wyłączeniu napędu.

2. W przypadku konieczności wykonania naprawy sprzętu używanego do stosowania środków chemicznych w warsztacie remontowym, sprzęt ten należy dokładnie

oczyścić za pomocą myjni, o której mowa w § 3 pkt 6, z pozostałości środków chemicznych.

3. Podczas stosowania środków chemicznych sprzęt używany do tego celu należy zabezpieczyć przed osobami postronnymi i nie zatrudnionymi przy jego obsłudze.

4. Zabrania się pozostawiania środków chemicznych w sprzęcie po skończonej pracy.

§ 12. 1. Magazyn środków chemicznych należący do jednostek organizacyjnych stosujących te środki powinien być od strony zewnętrznej zaopatrzony w trwałą informację o jego przeznaczeniu i rodzaju składowanych środków.

2. Magazyn środków chemicznych należy wyposażać w:

- 1) mechaniczną wentylację uruchamianą z zewnątrz i wewnątrz magazynu wraz z blokadą drzwi w czasie trwania przewietrzania pomieszczeń,
- 2) okna z szybami ograniczającymi oddziaływanie promieni słonecznych,
- 3) instalację elektryczną gazo- i pyłoszczelną.

3. W magazynie środków chemicznych należy:

- 1) wyodrębnić pomieszczenie do przechowywania środków ochrony roślin i gromadzenia niepełnowartościowych środków oraz opakowań zwrotnych przeznaczonych do likwidacji,
- 2) zapewnić zamknięte pomieszczenie do przechowywania środków ochrony roślin zaliczanych do trucizn.

4. Środki ochrony roślin powinny być przechowywane w oryginalnych opakowaniach oraz pogrupowane według rodzaju i przeznaczenia. W przypadku konieczności zmiany opakowania, opakowanie zastępcze powinno być szczelne i odporne na działanie środka oraz oznaczone tak jak oryginalne.

5. Importowane środki ochrony roślin powinny zawierać instrukcję ich stosowania w języku polskim.

6. Pracownicy zatrudnieni przy ważeniu, mierzeniu, przelewaniu lub przesypywaniu albo usuwaniu rozlanych lub rozsypanych środków ochrony roślin powinni być wyposażeni w niezbędne środki ochrony indywidualnej.

7. Naczynia i urządzenia służące do ważenia lub odmierzania środków ochrony roślin należących do trucizn powinny być oznaczone napisem „TRUCIZNA”.

8. W magazynie środków chemicznych zabrania się palenia tytoniu i spożywania posiłków, jak również przechowywania:

- 1) artykułów żywnościowych,
- 2) pasz dla zwierząt,
- 3) nasion i ziaren zbóż nie zaprawionych środkami ochrony roślin,
- 4) przedmiotów osobistego użytku pracowników,
- 5) materiałów pędnych i łatwo palnych.

§ 13. 1. Nawozy mineralne i sztuczne powinny być składowane według rodzaju i oddzielone pomiędzy sobą.

2. Nawozy wapniowe i wapniowo-magnezowe w postaci węglanowej mogą być okresowo składowane w przyzmach polowych o wysokości co najmniej 2 m.

3. Nawozy potasowe mogą być składowane w przyzmach o wysokości co najmniej 1,5 m, przykrytych materiałem wodoodpornym.

4. Przyzmy, o których mowa w ust. 2 i 3, powinny być formowane na utwardzonym podłożu zapewniającym odpływ wód opadowych.

5. Nawozy mineralne i sztuczne mogą być składowane w workach polietylenowych na wolnym powietrzu po dodatkowym ich zabezpieczeniu materiałem wodoodpornym.

6. Zabrania się składowania saletry amonowej w bliskiej odległości z innymi nawozami, a zwłaszcza z moczynikiem.

§ 14. 1. Środki chemiczne transportowane z magazynu na miejsce ich stosowania powinny być zabezpieczone przed działaniem czynników atmosferycznych.

2. W przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin w czasie transportu, należy je ostrożnie zebrać, a skażone miejsce splukać wodą lub przekopać.

3. Po zakończeniu transportu środków chemicznych pojazdy wykorzystywane do tego celu należy oczyścić z pozostałości tych środków.

4. Zabrania się przewozu osób, zwierząt i materiałów wymienionych w § 12 ust. 8 pojazdami, na których znajdują się środki chemiczne.

§ 15. 1. W przypadku używania sprzętu agrolotniczego do stosowania środków chemicznych, lądowiska tego sprzętu należy wyznaczyć w taki sposób, aby uniknąć w czasie startu i lądowania przelotów nad:

- 1) budynkami mieszkalnymi,
- 2) otwartymi zbiornikami wodnymi,
- 3) fermami hodowlanymi i pasiekami.

2. Na lądowisku i w jego pobliżu mogą przebywać tylko osoby bezpośrednio związane ze stosowaniem środków chemicznych.

3. Osoby obsługujące sprzęt agrolotniczy powinny być dodatkowo wyposażone w ochrony słuchu.

4. Na wyznaczonym lądowisku powinny znajdować się:

- 1) środek łączności (radiotelefon, telefon) między lądowiskiem a jednostką organizacyjną stosującą środki chemiczne,
- 2) sprzęt przeciwpożarowy do ochrony sprzętu agrolotniczego i magazynu polowego paliw,
- 3) niezbędny sprzęt pomocniczy do przygotowania i napełniania zbiorników sprzętu agrolotniczego stosowanymi środkami chemicznymi.

§ 16. Traci moc rozporządzenie Ministrów Rolnictwa i Zdrowia z dnia 24 listopada 1959 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu środków chemicznych w rolnictwie (Dz. U. z 1960 r. Nr 1, poz. 4).

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od daty jego ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej: *J. Byliński*